

TISKOVÁ ZPRÁVA

Pražští hygienici: obezřetnost před klíšťaty je nutná i v Praze

Hygienická stanice hlavního města Prahy (dále jen „HSHMP“) apeluje na veřejnost a vyzývá ke zvýšené obezřetnosti při pobytu v přírodě nebo zeleni. Jaro a návštěvy přírody, procházky přírodními lokalitami, možnost sportovních aktivit v zeleni a lesích představují nejen příspěvek pro zlepšování zdraví lidí, ale bohužel také například riziko přisátí klíštěte. Aktuální aktivita klíšťat je nadprůměrná. Možnost kontaktu člověka s klíštětem v přírodě je velice vysoká. Dnes je už obecně známé, že klíšťata mohou přenášet nejrůznější infekce na člověka, nejčastěji Lymeskou nemoc (Lymeskou borreliózu) a Klíšťovou encefalitidu. Ostražitost je proto na místě. Obě nemoci se přitom v nemalé míře vyskytují i mezi Pražany.

Statistika mluví jasně: výskyt encefalitidy meziročně stoupá, počet nemocných borreliózou nadále vysoký

O počtu nemocných Pražanů Lymeskou nemocí nebo Klíšťovou encefalitidou během uplynulých pěti let jasně vypovídá následující tabulka a v příloze také názorný graf. Počet nemocných borreliózou se víceméně drží na přibližně stejné úrovni, naproti tomu výskyt onemocnění encefalitidou u Pražanů byl v minulém roce za posledních pět let vůbec nejvyšší.

Tab. 1: **Výskyt vybraných onemocnění přenášených klíšťaty mezi Pražany**

onemocnění / rok a počet nemocných	2013	2014	2015	2016	2017
Lymeská nemoc	184	163	173	208	174
Klíšťová encefalitida	58	33	22	39	62

Zdroj: vlastní zpracování HSHMP, 2018

Charakteristiky nemocí přenášených klíšťaty a možnost prevence

Lymeská nemoc je způsobena bakteriemi komplexu *Borrelia burgdorferi*, kterou přenáší až každé třetí klíště. V Česku je každoročně hlášeno okolo 4.500 případů Lymeské nemoci. První příznaky onemocnění přicházejí cca po 1–2 týdnech od přisátí klíštěte, projevují se jako nespecifické chřipkové příznaky (únava, malátnost bolesti hlavy, kloubů...). U části pacientů se kolem místa přisátí klíštěte vytvoří typická borreliová skvrna. Ve 20–30 % nálezů bohužel nemusí být pozorovány žádné příznaky v první fázi onemocnění a Lymeská nemoc tak přechází do dalších, hůře léčitelných stádií, jejichž projevy zahrnují chronické záněty kůže, záněty kloubů a šlach, infekce centrálního nervového systému (neuroborrelióza) či napadení srdce nebo očí. Proti borrelióze neexistuje očkování, pro úspěšnou léčbu onemocnění je nejdůležitější včasná diagnóza a okamžité zahájení léčby antibiotiky.

Klíšťovou encefalitidou onemocní v Česku ročně přibližně 500–800 lidí. Onemocnění klíšťovou encefalitidou (dále jen „KE“) není časté, může však probíhat pod obrazem závažné neuroinfekce a zejména u osob starších může dojít k nevratným neurologickým poškozením. Ojedinele dochází i k úmrtím. Onemocnění, ke kterým u nás dochází, jsou zbytečná, protože se jim dá předejít očkováním. Počet očkovaných je v Česku nízký na rozdíl od okolních zemí zejména Rakouska, kde je vyšší než 80% a výskyt onemocnění KE se zde výrazně snížil. Kromě zdravotních obtíží, které po prodělání onemocnění mohou nastat (bolesti hlavy, nesoustředěnost, poruchy spánku, závratě), je třeba počítat u osob ekonomicky aktivních i se ztrátou na výděleku. Zdrojem nákazy jsou volně žijící savci (myšovití hlodavci i vysoká zvěř). Jedná se o nákazu s tzv. přírodní ohniskovostí, kdy člověk se nakazí v oblasti, kde mezi hlodavci i vysokou zvěří nákaza přetrvává, klíště se nakazí a nákazu může dále přenášet při sání na lidech i domácích mazlíčcích. Můžeme se pak nakazit při přisátí klíštěte, k nákaze však může dojít i v případě, pokud při odstraňování klíšťat domácím zvířatům lidé nepoužívají potřebné ochranné pomůcky. Infikovaná mohou být všechna stadia klíšťat tj. larvy, nymfy i dospělci.

O onemocnění Klíšťovou encefalitidou a vhodnosti očkování proti této nemoci již HSHMP jen letos informovala třikrát.:

- ▶ v rozhovoru ředitelky protiepidemického odboru HSHMP Zdeňky Jágrové pro Český rozhlas Dvojku dne 22. 2. 2018: http://www.hygp Praha.cz/dokumenty/prazsti-hygienici-o-ockovani-proti-klistove-encefalitide-na-ceskem-rozhlase-dvojka-3507_3507_161_1.html
- ▶ v tiskové zprávě dne 28. 3. 2018: http://www.hygp Praha.cz/dokumenty/prazsti-hygienici-lidem-doporucuji-ockovani-proti-klistove-encefalitide-3563_3563_161_1.html
- ▶ společně s lékařkami Kliniky infekčních, parazitárních a tropických nemocí Nemocnice Na Bulovce, primářkou MUDr. Hanou Roháčovou, Ph.D. a lékařkou Očkovacího centra MUDr. Zarinou Karimovou, v tiskové zprávě ze dne 25. 4. 2018: http://www.hygp Praha.cz/dokumenty/ockovani-proti-klistove-encefalitide-je-stale-aktualni-3612_3612_161_1.html

Před klíšťaty je nutné se chránit

V rámci prevence tohoto onemocnění se doporučuje oblékat si do lesa dlouhé nohavice i dlouhé rukávy nejlépe světlé barvy, na kterých je možné lezoucí klíšťe snáze odhalit. Vždy použít repelent. Klíšťe po těle leze až několik desítek minut než si najde vhodné místo k přísátí, důležité tedy je vždy po návratu z lesa důkladně prohlédnout celé tělo a klíšťe co nejdříve odstranit. Odstraňování přísátého klíšťete je snadné, doporučuje se nejprve místo s přísátým klíšťetem vydezinfikovat a poté vyviklat. Existují komerčně vyráběné sady včetně pinzety k odstranění klíšťat, které lze zakoupit v lékárnách.

Seznamte se s předpovědí aktivity klíšťat

Ze strany Státního zdravotního ústavu, Českého hydrometeorologického ústavu a Ministerstva zdravotnictví ČR je dostupná velmi **přehledně zpracovaná webová stránka**, na které je možné se podívat na **model predikce aktivity klíšťat, který vychází ze základní předpovědi počasí**. V ověřovacím pokusu tento model dosáhl úspěšnosti 70%. Obyvatelé mají tak možnost lépe odhadnout riziko plynoucí z aktivity klíšťat. Tato přehledná predikce je dostupná na odkazu:

- ▶ <http://portal.chmi.cz/predpovedi/predpovedi-pocasi/ceska-republika/predpoved-aktivity-klislat>

Podrobné informace jsou také k dispozici na **webových stránkách HSHMP** a to dostupné na odkazu:

- ▶ http://hygp Praha.cz/obsah/klislat_448_1.html

Pražští hygienici v metropoli klíšťata monitorují

Pražští hygienici se v rámci své preventivní činnosti věnují již více než 20 let monitoringu klíšťat na území Prahy. V jarních měsících, kdy klíšťata vyvíjejí vůbec nejvyšší aktivitu z celého roku, sledují v Praze 9 lokalit, na kterých provádějí sběr klíšťat. Ta jsou následně podrobována laboratornímu rozboru. Z devíti testovaných lokalit v roce 2017 se pozitivní klíšťata na klíšťovou meningoencefalitidu našla jen v oblasti Kunratického lesa – lokalitě Globus. Naproti tomu výskyt bakterií rodu *Borrelia* se loni objevil na vícero sledovaných lokalitách. „*Záchyt nakaženého klíšťete automaticky neznamená, že by tam lidé měli přestat chodit. Ukazuje se však, že správná ochrana proti klíšťatům je i v Praze nutností. Je potřeba dbát na základní prevenci,*“ vysvětluje šéf pražských hygieniků Jan Jarolímek a dodává: „*Základem je dodržování základních pravidel: mezi ně patří očkování proti klíšťové encefalitidě, vhodné oblečení, používání repelentu a v případě přísátí klíšťe jeho včasné odstranění.*“

Monitoring klíšťat v Praze provádí pražská hygienická stanice i letos a to právě v těchto dnech. „*S výsledky monitoringu shodně jako v předchozích letech bude veřejnost včas seznámena a to tiskovou zprávou na našich webových stránkách,*“ uzavírá Jarolímek.

V Praze dne 29. 5. 2018

RNDr. Jan Jarolímek, Ph.D., MBA
ředitel

Přílohy:

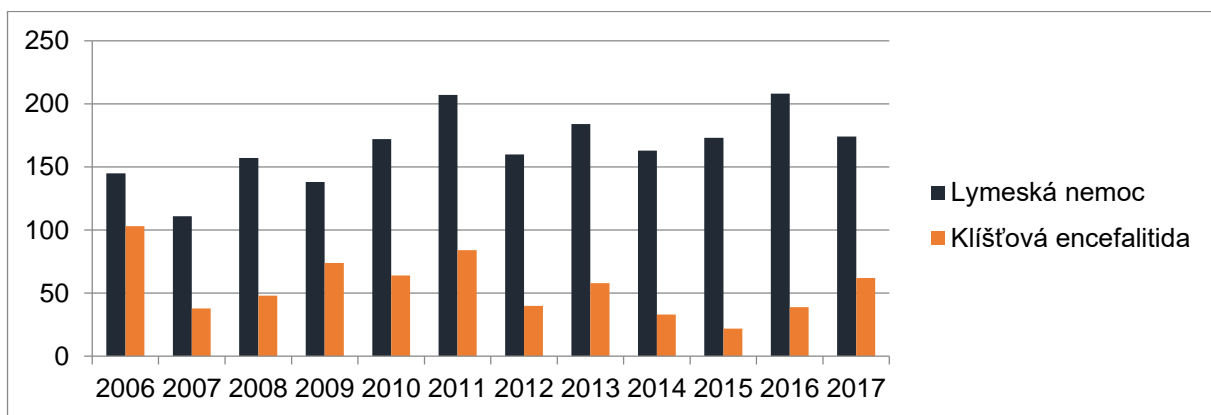
1/ Graf - výskyt Klíšťové encefalidity a Lymeské borreliózy v Praze (absolutní počet)

2/ Mapa výskytu klíšťete obecného (*Ixodes ricinus*) na území Evropy – leden 2018 (mapa zpracovaná Evropskou centrálou infekčních nemocí (dále jen „ECDC“))

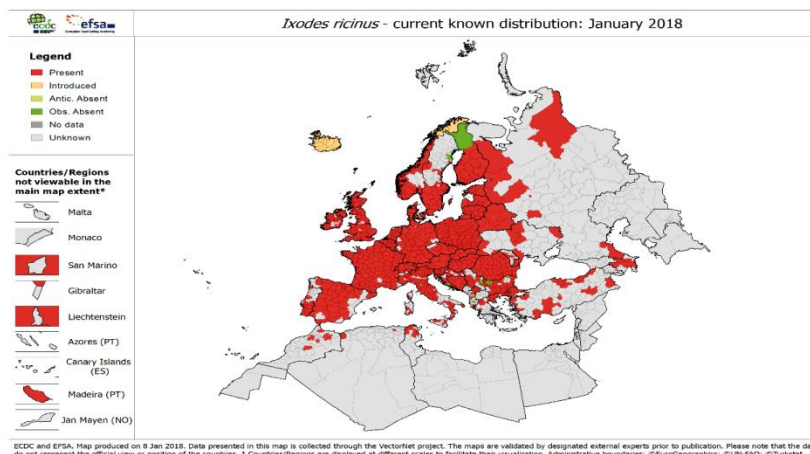
3/ Vývojový cyklus klíšťete ve vztahu k ročnímu období je zobrazen na níže přiloženém materiálu ECDC

TZ POKRAČUJE OBRAZOVÝMI PŘÍLOHAMI NÍŽE

Příloha 1 - graf - výskyt Klíšťové encefalidity a Lymeské borreliózy v Praze (absolutní počet)

Příloha 2 - Mapa výskytu klíšťete obecného (*Ixodes ricinus*) na území Evropy – leden 2018 (mapa zpracovaná Evropskou centrálou infekčních nemocí (dále jen „ECDC“))

Příloha 3 - Vývojový cyklus klíštěte ve vztahu k ročnímu období je zobrazen na níže přiloženém materiálu ECDC

